

een pilletje om proper dood te gaan

KAREL VERHOEVEN

We zijn nog lang niet klaar met de keuzevrijheid die wij burgers elkaar willen toekennen in hoe en wanneer we sterven. De eerste meeting in Vlaanderen van de Nederlandse coöperatie Laatste Wil was geen manifestatie. Het was een bijeenkomst van mensen die graag kiezen wanneer ze sterven en die samen een praktische oplossing zoeken. Dat is een zeer confronterende wens.

De euthanasiewetgeving volstaat voor hen niet. Ze willen volledige zelfbeschikking. Ze hebben akelige ervaringen met pogingen tot zelfdoding, of ze willen op een waardige manier uit het leven stappen, op een manier die niet morsig is, die maatschappelijk is geregeld en misschien zelfs aanvaard. De coöperatie Laatste Wil zoekt sinds 2013 een 'laatstewilmiddel' voor mensen die hun leven voltooid vinden. Een propere pil voor een pijnloze dood. Het is niet onlogisch dat ze ook in België gehoor vinden. Ons land kampt met het hoogste suïdecijfer van West-Europa. Per jaar zijn er in Vlaanderen naar schatting 10.000 pogingen, zowat 28 per dag. Bijna 3 per dag slagen. De ravage bij de nabestaanden is onpeilbaar. Nadenken over hoe met die doodswens om te gaan, en hoe die maatschappelijk in te bedden eerder dan hem als taboe te blijven wegduwen, is heus geen luxe van levensmoeë soixante-huitards.

Maar zelfs als ethisch bijzonder liberale samenleving valt dat zwaar. Omdat geen enkele vitale maatschappij de dood als een valabele oplossing kan beschouwen, tenzij ze morbide wordt. En omdat het ideaal van volstrekte zelfbeschikking sterke individuen veronderstelt. Die stabiele, weloverwogen keuzes kunnen maken. De realiteit is veel ruiger, en mensen kwetsbaarder, radelozer, buitenzinniger. Daarom oogstte de pil die de organisatie aan haar leden wilde verspreiden en die een pijnloze en nette dood zou brengen, in Nederland een storm van kritiek. De grens met hulp bij zelfdoding, wat onwettig is, werd te dun.

Die grens blijft Laatste Wil uitdagen, nu ook in Vlaanderen, met een flou artistique over hoe de leden zich kunnen organiseren om zelf de dodelijke pillen te verdelen. Dat is bijzonder zorgelijk. Zonder enige omkadering een dodelijk maar proper poeder helpen te verspreiden, laat kwetsbare mensen aan hun lot over onder het mom van vrijheid. Geen tijdelijke rem, geen vragen of ze psychische klachten hebben, geen onderzoek of er nog andere oplossingen mogelijk zijn dan de dood. Wat de voorstanders ook beweren, zelf-euthanasie is extreem. Maar mocht de praktijk veld winnen, zal een omvattender antwoord nodig zijn dan verbod en vervolging. Ooit is de euthanasiewet zo tot stand gekomen, om keuriger te regelen wat in de praktijk wijdverbreid gebeurde.